

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Mfv.II.10.138/2023/4.

A tanács tagjai: Dr. Hajdu Edit a tanács elnöke
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró
Dr. Darákné dr. Nagy Szilvia bíró
Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró
Dr. Osztovits András bíró

A felperes: felperes
cím1

A felperes képviselője:
Nagy Ajtony Ügyvédi Iroda
cím2

Az alperes: alperes
cím3

Az alperes képviselője:
Gárdos Mosonyi Tomori Ügyvédi Iroda
cím4

A per tárgya: elmaradt jutalék megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.099/2023/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 9.M.71.093/2021/29.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.099/2023/8. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.173.238 (egymillió-százhetvenháromezer-kétszázharmincnyolc) forint és 316.774 (háromszáztizenhatezer-hétszázhetvennégy) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2010. augusztus 24-től értékesítő igazgató munkakörben állt az alperes alkalmazásában. 2012. július 1-től a hálózat irányításáért felelős vezető volt, aki az alperessel kapcsolatban álló ügynökök munkáját irányította és szervezte.

[2] A felperes munkaszerződésének 3. §-a rendelkezett a munka díjazásáról. A felek rögzítették, hogy a felperes 1. § (1) bekezdésében meghatározott munkaköre ellátásáért fix bérezésként bruttó 150.000 forint személyi alapbért kap, valamint a (2) bekezdés azt tartalmazta, hogy ezen felül a munkaszerződés elválaszthatatlan részét képező 2. számú mellékletben részletezett tranzakciós jutalékban részesül. A (3) bekezdés rögzítette, hogy a (2) bekezdés szerinti jutalék alapját képező bevétel kimutatást a tárgyhónap lezárását követően az igazgatóság jogosult elkészíteni.

[3] A felperes tranzakciós jutalékban ténylegesen nem részesült, mert sikertelenül próbálkozott a munkaszerződésében meghatározott ügyfélszerzési feladatok teljesítésével. A munkáltató 2012. július 1-től a felperes részére a 2. számú melléklet 2. pontjában rögzítetteknek megfelelő követő jutalékot állapított meg, amelynek mértéke az értékesítési igazgató által felügyelt és irányított hálózati értékesítés tevékenységének eredményeként aktivált ügyfelek portfóliója igazgatóság által kimutatott havi jutalékbevételeinek bruttó 12 %-a volt.

[4] 2015. május 1-vel a jutalék mértékét az alperes 9 %-ra csökkentette a 2015. április 29-én kelt IX/2015. (IV. 29.) igazgatósági határozattal. A felek a munkaszerződés törzsszövegét nem módosították sem a tranzakciós jutalék bevezetésével, sem a jutalék mértékével összefüggésben.

[5] Az alperes gazdasági helyzetének megromlására figyelemmel a 2018. szeptember 9-én kelt száml igazgatósági határozattal a tranzakciós jutaléokra vonatkozó szabályokat

megváltoztatta, a hálózatrányítás egyéni jutalék (követő jutalék) mértékét 5 %-ban határozta meg rögzítve, hogy a módosítást első alkalommal 2018 október hónapban a társasághoz befolyó bevételek alapján számított jutalékok tekintetében kell alkalmazni.

[6] Az igazgatóság döntéséről személyl az alperes törvényes képviselője tájékoztatta a felperest.

[7] A felperes a munkaviszonyát 2021. január 19-én kelt rendes felmondással megszüntette, amely indokolást nem tartalmazott. Kérte, hogy legkésőbb az utolsó munkában töltött napján részére alperes fizesse meg a munkabérét, egyéb járandóságát, továbbá ugyanezen a napon adja ki a munkaviszonyra vonatkozó szabályban és egyéb jogszabályban meghatározott igazolásokat.

[8] Az alperes a felperes számára 2021. február 25-én átutalta a februári alaphérét, valamint a január és február hónapokra eső jutalékokot. A felperes sem a felmondásban, sem korábban nem utalt arra, hogy elmaradt jutalék iránt igénye lenne.

[9] A felperes 2021. október 13-án ügyvédi felszólítást küldött az alperesnek, amelyben elmaradt jutalékának megfizetését igényelte. Állította, hogy ígéretet kapott az alperestől, miszerint a munkáltató gazdasági helyzetének javulását követően a követő jutalék elmaradt összegét megfizeti, illetve hivatkozott arra, hogy a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) 58. §-a szerint a munkaszerződést a felek csak közös megegyezéssel módosíthatják.

[10] Az alperes 2021. október 22-én a felperes felszólítására vonatkozó válaszlevelében vitatta, hogy a felperest elmaradt munkabér illetné meg.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[11] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 71.549.205 forint elmaradt jutalék, valamint ezen összeg 2021. február 19-től a kifizetésig esedékes késedelmi kamata megfizetésére.

[12] Álláspontja szerint a munkaszerződés egyes rendelkezései semmissek figyelemmel arra, hogy a 2012. évi XXII. törvény (rMt.) 141. §-a szerint a munkavállalónak munkaviszonya alapján a munkáltatótól munkabér jár, ettől érvényesen eltérni nem lehet. Az rMt. 82. § (1) bekezdése alapján a munkáltató és a munkavállaló a munkaszerződést csak közös megegyezéssel módosíthatja. Érvelése szerint az alperes a követő jutalék kulcsát a munkaszerződés rendelkezései szerint nem volt jogosult egyoldalúan módosítani, mivel a szerződés 3. § (2) bekezdésében írt felhatalmazás kizárólag a tranzakciós jutalék egyoldalú módosításának lehetőségére vonatkozik.

[13] Elmaradt munkabér iránti igényét 2021. február 19-től kívánta érvényesíteni, mivel ezen a napon kellett volna alperesnek legkésőbb kifizetni részére a követő jutalék visszatartott hányadát.

[14] Az alperessel létrejött megállapodás során nem merült föl, hogy a követő jutalékokat az alperes elveheti, vagy annak alapját vagy mértékét egyoldalúan módosíthatja.

[15] Az alperes az érdemi ellenkérelmében elsősorban az alaki védekezés keretében az eljárás megszüntetésére tett indítványt, mert álláspontja szerint a felperes a jogszabályban perindításra meghatározott határidőt elmulasztotta. Érdemben a kereset elutasítását és felperes perköltségben való marasztalását kérte, mert álláspontja szerint az alperes a követő jutalék

mértékének egyoldalú módosítására jogosult volt. Amennyiben ez nem így lenne, a felperes a munkaszerződés módosítását ráutaló magatartásával akkor is elfogadta, így az közös megegyezésen alapult.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélete

[16] A Fővárosi Törvényszék 9.M.71.093/2021/29. számú ítéletével a keresetet elutasította, és a felperest perköltség viselésére kötelezte. Megállapította, hogy a perben felmerült illeték az állam terhén marad.

[17] Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt az 2012. évi I. törvény (rMt.) 286. § (1) bekezdésére és 287. § (1) bekezdésére. A bíróság nem fogadta el a 30 napos keresetindítási határidőre vonatkozó alperesi álláspontot, a helytelen jutalék megállapítás ugyanis a következőes ítélkezési gyakorlat szerint az általános szabályok szerint évül el (Mfv.II.10.300/1998.). Felhívta az rMt. 8. § (1) (2) bekezdését, valamint 9. §-ban foglaltakat.

[18] Az elsőfokú bíróságnak abban a kérdésben foglalt állást, hogy a munkaszerződés 3. § (3) bekezdésében rögzített rendelkezések, miszerint a munkáltató kifejezetten fenntartja a jogát arra vonatkozóan, hogy a jutalék alapját képező bevételeket egyoldalú nyilatkozatával bármikor módosíthatja, és a munkavállaló jelen szerződés aláírásával kifejezetten elfogadja, semmis kikötések-e.

[19] A bíróság utalt a Kúria Mfv.10.727/2013/6. számú precedensképes határozatában foglaltakra, amely rögzítette, hogy a prémium az rMt. által nem szabályozott olyan ösztönző juttatásnak tekinthető, amelynek kifizetési feltételét a munkáltató egyoldalúan vagy a munkaszerződésben és/vagy a prémiumkitűzésben határozhatja meg. A felek a felperes részére járó jutalékot nem a felperes alapbérében, hanem azon felül járó ösztönző juttatásként határozták meg, ezért a felperes által hivatkozott semmisségi ok nem áll fenn.

[20] A munka törvénykönyvéről szóló 2012. I. törvény hatályba lépésével összefüggő átmeneti rendelkezésekről és törvénymódosításokról szóló 2012. évi LXXXVI. törvény (Mth.) 2. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó új Mt. sem tartalmaz az alapbéren felüli juttatásokra vonatkozóan kogens szabályokat, így a fenti rendelkezések esetében sem állapítható meg az Mt. 27. §-a szerinti semmisségi ok.

[21] Az elsőfokú bíróság utalt az Mt. 45. § (1) bekezdésére, 136. § (1) (2) bekezdésére, 137. § (1) (2) bekezdésére, valamint a 6. § (1) bekezdésében foglaltakra.

[22] Az alperes által meghatározott követő jutalék egy olyan ösztönző juttatási forma, amelynek kifizetési feltételét a munkáltató egyoldalúan vagy a munkaszerződésben és/vagy a jutalékszabályzatban határozhatja meg. A bíróság tényként rögzítette, hogy a felek által 2010. augusztus 24-én kötött munkaszerződés 3. § (1) bekezdése határozza meg a felperes személyi alapbérét és a (2) bekezdésben a felek rögzítették, hogy ezen személyi alapbéren felül a munkáltató a munkavállaló részére a 2. számú mellékletben részletezett tranzakciós jutalékot fizet.

[23] Tényként lehetett megállapítani, hogy az alperes 2019 júliusától a felperes részére egy újabb jutalékot határozott meg, a követő jutalékot, amelyet a munkaszerződésben nem rögzítettek, annak feltételét és mértékét az 2. sz melléklet részletezte. A felperes ezt szintén aláírta.

[24] A felperes tranzakciós jutalékban ténylegesen nem részesült, az alperes az új munkaköri feladatokhoz kapcsolódóan kívánta a felperest jutalékban részesíteni. Ebből az a

következtetés vonható le, hogy a felek a munkaszerződés 3. § (2) bekezdését akként módosították, hogy bekerült új jutalékformaként a követő jutalék, amely a tranzakciós jutalék kiváltását célozta.

[25] A felek a munkaszerződés törzsszövegét ugyan nem módosították, de a 2. sz. mellékletben az alperes által meghatározott feltételek szerinti követő jutalékre volt jogosult a felperes 2012. július 1-je után.

[26] Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felek a jutalékre való jogosultságot a munkaszerződésben szabályozták, annak technikai feltételeit pedig a 2. sz. melléklet tartalmazta a munkaszerződés 3. § (3) bekezdésében meghatározottak alapján.

[27] Az alperes jogosult volt egyoldalú döntésével a jutalék mértékét meghatározni, és a felperes nem vitatta, hogy a csökkentésre vonatkozó 2018-as döntést a munkáltató közölte, azt követő időszakra vonatkozóan alkalmazta az alacsonyabb összegű jutalék százalékot, így a kereset nem volt alapos.

[28] A felperes hivatkozása alapján az elsőfokú bíróságnak abban a kérdésben is állást kellett foglalni, hogy a jutalék csökkentésére vonatkozóan 2018 októberében olyan megállapodás jött létre, hogy a munkáltató a jutalékot ideiglenesen visszatartja, amennyiben gazdasági helyzete lehetővé teszi, a különbözetet megfizeti.

[29] A tanúvallomásokat követően is az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes nem tudott egyértelmű tényelőadást tenni a felek megállapodásának tartalmára. Önmagában az a kitétel, hogy „ha az alperesnek jobban megy”, a feltételek tisztázása nélkül nem értelmezhető, és a felperes sem tudta maga megjelölni, hogy mikor tartotta esedékesnek a kifizetést. személy2 élettárs a felperestől rendelkezett információval arra vonatkozóan, hogy a felperesnél jutalék visszatartás történt, és ha az anyagi helyzete engedi, azt a munkáltató kompenzálja. A tanú sem az alperes törvényes képviselőjétől, sem a vezetői értekezleten ilyen tájékoztatást nem kapott, arról közvetlen információja nem volt. Minderre tekintettel a bíróság a keresetben foglaltakat nem találta alaposnak.

[30] A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.099/2023/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és a felperest perköltség viselésére kötelezte. Kimondta, hogy a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

[31] A másodfokú bíróság ítéletében utalt az Mt. 76. § (5) és (7) bekezdésében foglaltakra.

[32] A felek 2012. július 1-jén közösen aláírt okiratban módosították a jutalékre vonatkozó korábbi megállapodásokat. Az ennek alapján bevezetett új bérezési elem a munkabér részének minősül, és olyan szerződéses elemmé vált, amelyben a feleknek közösen kell megállapodniuk, ezáltal a későbbiekben is csak közös megegyezéssel módosítható, egyoldalú jognyilatkozattal nem.

[33] A 2. számú melléklet módosított tartalmára vonatkozó ajánlat elfogadásával a felek megállapodása létrejött, az mindkét fél szerződéses akaratát tükrözi függetlenül attól, hogy a módosítás folyamatát ki kezdeményezte.

[34] A munkaszerződés szövegezéséből és annak nyelvtani értelmezéséből az következik, hogy az alperes kifejezetten csak az ott rögzített és nevesített tranzakciós jutalékre vonatkozóan tartotta fenn a jogát az egyoldalú módosításra, a követő jutalék bevezetését illetően nem.

[35] Amennyiben a tranzakciós jutalék egyoldalú módosítására vonatkozó szerződéses kikötés az utóbb bevezetett követő jutalékre is kiterjedne, ez a kikötés érvénytelennek minősülne.

[36] Felperes helyesen hivatkozott arra, hogy esetében a teljesítménybérezés egy sajátos formáját alkalmazták. A munkaszerződés és a jutalékre vonatkozó megállapodás tartalma

szerint egységesen értelmezendő. A munkavállalót munkabérként főszabály szerint a szerződés szerinti alapbér illeti meg, és az Mt. 137. § (1) bekezdés alapján az alapbér mellett részben vagy egészben teljesítménybérre is jogosulttá válhat.

[37] Ugyanakkor nem helyes az a felperesi érvelés, miszerint az alperes egyoldalúan módosította 2018. október 1-től a követő jutalék mértékét. A felperes azt nem vitatta, hogy 2015. május 1-től a jutalék mértéke 9 %-ra csökkent. Kereseti kérelmében a 2018. október 1-jei hatállyal 5 %-ra történt csökkentés körében állította, hogy az arra irányuló jognyilatkozat hiányában érvényesen az nem módosult. A peradatok szerint az alperes igazgatósági határozatot hozott, amely szerint valamennyi jutalékban részesített munkavállaló vonatkozásában a hálózatrányítás egyéni jutalékát a hálózati bevétel 5 %-ában határozták meg. Az igazgatóság üléséről készült jegyzőkönyvben a 2. számú határozatot követően az a kitétel szerepel, hogy a munkaszerződésekben való 2018. október 1-jei rögzítés érdekében valamennyi érintett munkavállalóval az alperes megállapodik, illetve szükség szerint egyoldalú nyilatkozatot tesz.

[38] Felperes maga adta elő, hogy 2018. október 2-án vagy 3-án az alperes törvényes képviselőjétől tájékoztatást kapott arról, hogy az ügynökök jutaléka 30 %-ról 25 %-ra csökken, míg esetében a 9 % 5%-ra módosul. Elmondása szerint az hangzott el, hogy amennyiben a gazdasági helyzet rendeződik, valamilyen formában vissza fogja kapni a különbözetet. személy1 alperesi törvényes képviselő megerősítette, hogy elmondta a felperesnek miszerint a csökkentés szükségszerű és tájékoztatta arról, hogy igazgatósági határozat született ebben a körben. Mindezek alapján egyértelműen igazolást nyert, hogy a felperest tájékoztatták a jutalék mértékének csökkenéséről.

[39] A perben nem nyert bizonyítást, hogy a felperes a módosításra vonatkozó közlést követően, illetve a felmondáskor kifogásolta volna a részére megfizetett jutalék összegét. Nem vitatottan tudott arról, hogy részére az alperes a korábbiaktól alacsonyabb összegben fizette meg csökkentett jutalékkulcs alapján a jutalékot. Ráutaló magatartással a megállapodás létrejött, módosulása és megszűnése is megállapítható, ha a felek erre irányuló kifejezett jognyilatkozat hiányában is a helyzetet kölcsönösen elfogadják, illetve a magatartás egy ilyen helyzet kölcsönös elfogadásának megállapítására ad alapot.

[40] A perbeli eset egyedi körülményei abba az irányba mutatnak, hogy a felperes kifejezett, vagy írásban tett jognyilatkozata hiányában is ráutaló magatartással megvalósult 2018 októberétől a munkaszerződés módosítása. A követő jutalék 5 %-ra történő csökkentését úgy kell tekinteni, hogy az a felek egyező akaratából teljességbe ment. A felperes továbbra is teljes körűen megkapta az alperesi jutalék elszámolásra vonatkozó kimutatásokat, az irányítása alatt lévő munkavállalók nyilvántartásait, az azokhoz készült Excel táblázatot, amely alapján ellenőrizni tudta a számítások helyességét. A jutalékelszámolásra vonatkozó dokumentumokat a felperes aláírta az általa irányított ügynökök tekintetében, külön kimutatást kapott saját jutalékára nézve és személy3 szerint még 2021 januárjában, a felmondás időpontjában sem jelezte a jutalék elmaradást. személy4 megerősítette, hogy a felperes tájékoztatása azért nem maradt el, mert feladata volt az irányítása alatt álló ügynökhálózat értesítése a jutalék módosítását illetően, és ezt a tényt sem vitatta. A bizonyítási eljárás nem igazolta azt a felperesi állítást, hogy a 2018-as jutalék módosítását az alperes csak átmeneti jelleggel kívánta alkalmazni, és megállapodásuk a jutalék visszatartására vonatkozott. Ezért emiatt sem megalapozott a felperes elmaradt jutalék iránti igénye. A másodfokú bíróság által levont következtetésekhez kapcsolódóan a felperes által kifogásolt eljárási szabálysértéseknek nincs relevanciájuk, így azok értékelését a másodfokú bíróság mellőzte.

[41] A perbeli követelés a felperes esetében nem egyoldalú munkaszerződés módosítás miatti igényérvényesítést jelentett, hanem elmaradt munkabér iránti követelést, ezért nem volt

akadály, hogy azt a három éves elévülési időn belül igényelje. Nem találta megalapozottnak a másodfokú bíróság a 2016. évi CXXXIII. törvény (továbbiakban: Pp.) 240. § (1) bekezdés a) pontja szerinti permegszüntetési ok alkalmazására vonatkozó hivatkozást a keresetlevél elkészítése, a perindítási határidő elmulasztása miatt.

A felperes felülvizsgálati kérelme és az alperes ellenkérelme

[42] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és új ítélettel az alperes 71.549.205 forint elmaradt munkabér és annak kamata megfizetésére kötelezését kérte, perköltség iránti igényt is előterjesztett.

[43] Érvelése szerint a jogerős ítélet sérti az Mt. 58. §-át, az Mt. 31. §-a alapján alkalmazandó a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 6:4. §-át, valamint a Pp. 265. § (1) bekezdését, 279.§ (1) bekezdését és 522. § (1) bekezdését, valamint 346. § (5) bekezdését. Jogkérdésben eltér a BH2002.138., BH2005.109., BH2003.194. számú határozatokban írtaktól.

[44] A másodfokú bíróság ítéleti indokolása teljes egészében a keresetben, illetve a fellebbezésben foglalt jogi érvelést fogadta el, ugyanakkor egyetlen olyan jogi indok alapján hagyta helyben az elsőfokú ítéletet (ráutaló magatartással történő munkaszerződés módosítás), mellyel az elsőfokú bíróság ítéletében érdemben nem foglalkozott, arra nem hivatkozott, annak értékelését mellőzte.

[45] Felperes álláspontja szerint 2018 októberében az alperes vezérigazgatója megkereste őt azzal, hogy 2018. november 1-től részére a munkaszerződés alapján járó fix 9 %-os mértékű követő jutalékból átmenetileg (likviditási gondok miatt) csak 5 %-ot fizetnének, a fennmaradó 4 %-os mértékű jutalékrészt pedig visszatartanák. Mivel korábban, 2015. október 1-jén a követő jutalékot egyszer már jelentősen csökkentették, ezt a kérést nem akarta a felperes elfogadni. Az alperes törvényes képviselője arról tájékoztatta, hogy ha az alperesi munkáltató gazdasági helyzete javulni fog, úgy a követő jutalék elmaradt összege utólag megfizetésre kerül.

[46] Erre tekintettel a felperes munkáját továbbra is folyamatosan végezte, nem tekinthető azonban úgy, hogy ezzel a munkaszerződést, illetve a munkabér módosítását ráutaló magatartással elfogadta.

[47] Az alperes a per folyamán következetesen arra hivatkozott, hogy nem is lett volna köteles a jutalék csökkentése tárgyában megállapodni, ugyanis a munkaszerződés, illetve a munkabér részét képező jutalék összegét egyoldalúan jogosult volt módosítani. Mivel az alperes kétséget kizáróan saját tényelődása szerint nem kívánt semmilyen munkaszerződés módosítást kötni, így a felperessel olyan akarategység sem állhatott fenn, amely a munkaszerződés ráutaló magatartással történő módosításához vezethetett volna.

[48] Alperes sosem hivatkozott arra, hogy a felperessel 2018 októberét követően munkaszerződés módosítást kívánt volna kötni, vagy ilyen adott esetben a havi munkabér összegszerűségét a bérszámfejtést alátámasztó okiratot alá akart volna írni. A felek egyező akarata a munkaszerződés módosítására nyilvánvalóan hiányzott, így sérült a Ptk. 6:4. §-a és az Mt. 58. §-a.

[49] A munkaszerződés ráutaló magatartással történő módosítása nem felel meg a felek között kialakult korábbi gyakorlatnak sem tekintettel arra, hogy a munkaszerződést – ideértve abban a jutalékokat – korábban két alkalommal írásbeli okirat alapján módosították.

[50] A munkaszerződés módosítása akarategység hiányában ráutaló magatartással sem valósulhatott meg, hiszen felperes és az alperes között nem volt akarategység abban, hogy a munkaszerződés 2. számú melléklete módosuljon.

[51] Felperes utalt a BH2002.138. számú határozatra, amely leszögezte, hogy „a szerződésben kikötöttől eltérő összegű rendszeres juttatás folyósítása önmagában nem bizonyítja, hogy a fél ráutaló magatartással módosítani kívánta a szerződést.”. Ugyanezen elvi alapon nyugszik a BH2005.109. számú döntés is, amely szerint „a szerződésszegésre alapított kártérítés iránti per alatt az ellenszolgáltatás nélkül maradt vételár előleg visszafizetésének elfogadását nem lehet a kártérítésről lemondó ráutaló magatartásnak tekinteni.”. A BH2003.194. számú határozata pedig úgy szól, hogy „a bérleti díjnak a szerződés lejártá utáni elfogadása nem értékelhető a bérleti jogviszony határozatlan időre szóló módosítására irányuló szerződési akaratnak, csupán a használat ellenértékének elfogadásaként értékelhető”.

[52] Az alperes az Mt. 80. § (2) bekezdés alapján köteles volt lett volna a munkaviszony felmondással történő megszüntetésekor kifizetni az elmaradt munkabért, és kiadni a jogszabályban előírt igazolásokat.

[53] Az a körülmény, hogy a munkavállaló felperes a munkaviszony fennállása alatt a munkaviszony megszűnéséig nem szólítja fel a munkáltatót folyamatosan elmaradt munkabér megfizetésére nem értelmezhető akként, hogy a munkabér különbözetről lemondott volna. A hallgatás nem tekinthető a munkaszerződés módosítást elfogadó ráutaló magatartásnak.

[54] A másodfokú bíróság a jogerős ítéletében egyáltalán nem jelölte meg a munkaszerződés ráutaló magatartással történő módosítása körében általa alkalmazott jogszabályokat. Ezzel megsértette a Pp. 346. § (5) bekezdésében foglaltakat.

[55] Ráutaló magatartással történő jognyilatkozat tételét az Mt. 31. § alapján alkalmazandó Ptk. 6:4. §-a szabályozza. Ennek (4) bekezdése alapján a hallgatás vagy valamilyen magatartástól tartózkodás a felek kifejezett rendelkezése alapján minősül jognyilatkozatnak.

[56] A másodfokú bíróság jogszabálysértő módon minősítette a felperes hallgatását valamint a munkabér érvényesítésétől a munkáltatóval szembeni kifogásoktól, felszólításoktól való munkaviszony alatti tartózkodást a munkaszerződés módosítására irányuló ráutaló magatartással megtett jognyilatkozatnak.

[57] A munkaszerződés ráutaló magatartással nem módosult, ezért a felperes jogszerűen tart igényt az elmaradt munkabérre.

[58] A másodfokú bíróság megsértette a Pp. 265. § (1) bekezdését, 279. § (1) bekezdését, valamint 522. § (1) bekezdését azzal, hogy a hallgatást a bizonyítási eljárás eredményeként ráutaló magatartással megtett jognyilatkozatnak tekintette. Jelen per tárgya a 2018 októberi munkaszerződés módosítás megléte vagy hiánya így a bizonyítási teher kérdése, annak hibás értékelése, valamint az eljárási szabálysértések vizsgálatának mellőzése az ügy érdemére kiható súlyos jogszabálysértésnek minősült. A munkaszerződés módosítás hiányát a bizonyítatlanság körében nem a munkáltató alperes, hanem a munkavállaló felperes terhére értékelték, ami jogsértő.

[59] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására és a felperes perköltségben való marasztalására irányult. A felperes szerinte a felülvizsgálati kérelmében olyan körülményekre hivatkozik, amelyeket az első- és a másodfokú bíróság bizonyítottként nem fogadott el, azok a perbeli tényállásnak nem részei. Így alaptalanul hivatkozik arra, hogy megállapodott volna az alperessel, hogy a követő jutalék egy része visszatartásra kerül ugyan, de azt később visszakapja.

[60] A felperes nem kérte felülvizsgálati kérelmében, hogy a Kúria mérlegelje felül az első- és a másodfokú bíróság döntését ebben a körben, és erre egyébként sem lenne mód. A

felperes hivatkozása tehát amely a jutaléka állítólagos visszatartására vonatkozik, a felülvizsgálati eljárásban nem vehető figyelembe.

[61] Az a körülmény, hogy a felek szándéka kifejezetten arra irányult-e, miszerint formai szempontból a munkaszerződést módosították vagy sem, nem releváns.

[62] A ráutaló magatartással történő szerződésmódosításnál azt kell vizsgálni, hogy a felek magatartása milyen szándékot fejezett ki a másik fél számára. Az akarategységnek a jutalékkulcs csökkentésére nézve kell fennállnia, nem arra, hogy a felek konkrétan milyen dokumentum írásbeli módosítása helyett fejezik ki a szándékukat.

[63] A felek nem állapodtak meg arról, hogy a követő jutalékot csak átmeneti időre tartják vissza. A jogerős ítélet ezt helyesen nem vette figyelembe, és azt a felülvizsgálati eljárásban is így kell értékelni.

[64] A felperes a jutalék csökkentését feltétel nélkül fogadta el. Önmagában az a felperesi állítás, hogy tudomásul vette a jutalékkulcs csökkentését, rámutat arra, hogy nem a felperesi hallgatás, hanem a felek ügyleti akarategysége eredményezte a ráutaló magatartással történő szerződésmódosítást.

[65] A perben nem volt megállapítható, hogy a felek között bármiféle elszámolási vita, probléma lett volna, nemhogy ezek visszatérőek lennének. A jogerős ítélet helyesen fejtette ki, miszerint „a perben nem nyert bizonyítást, hogy a felperes a módosításra vonatkozó közlést követően, illetve a felmondáskor kifogásolta volna a részére megfizetett jutalék összegét.”.

[66] A felülvizsgálati kérelem nem határozta meg, hogy a Ptk. 6:4. § melyik bekezdésének a sérelmét állítja, sem azt, hogy milyen okból sérti az ítélet a pontatlanul megjelölt jogszabályi rendelkezést.

[67] A ráutaló magatartást mindig az adott felek konkrét viszonyában kell értékelni. A perbeli esetben nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a felek egymással munkaviszonyban álltak, így a ráutaló magatartást abból a szempontból kell vizsgálni, hogy a munkavállaló magatartásával mit fejezett ki a munkáltató számára. A munkavállalónak az általános tájékoztatási kötelezettsége (Mt. 6. § (4) bekezdését) alapján az alperes tudomására kellett volna hoznia, hogy munkáját csak azért folytatta, mert a jövőben igényt tart valamiféle különbözetre.

[68] A felperes a vele ismertetett számítási módot ráutaló magatartással elfogadta, azt a jogviszonya alatt nem kifogásolta, ezért jogszerűen lehetett ezt ráutaló magatartásnak értékelni. Ez áll összhangban a Kúria Mfv.10.641/2013/5. számú precedensképes határozatával is.

[69] A Kúria egy másik döntésében szintén hangsúlyosnak értékelte a ráutaló magatartás körében, hogy a munkavállaló támasztott-e kifogást vagy sem. „Minthogy a felperesek a munkaszerződés módosítását az Mt. 44. §-ban foglaltak szerint 30 napon belül nem vitatták úgy tekinthető, hogy ezen több éve fennálló munkaidőbeosztást és elszámolást ráutaló magatartással elfogadták (BH2020.84.).”

[70] Az alperes szerint a jogerős ítélet nem ütközik a Pp. 346. § (5) bekezdésében foglaltakba sem. A másodfokú bíróság részletesen jogszabályi hivatkozások megjelölésével vezette le, hogy miért tért el az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltaktól.

[71] Az ítélet nem ütközik a Pp. 269. § (1) bekezdésébe se. A felperes azt állítja, hogy a másodfokú bíróság jogellenesen telepítette a felperesre a bizonyítási érdeket a munkaszerződés módosításával kapcsolatban. Ez azért valótlan állítás, mivel az elsőfokú bíróság egyértelműen azt a tájékoztatást adta, hogy az alperesre hárul annak a terhe, hogy bizonyítsa a felek között a szerződésmódosítás ráutaló magatartással való létrejöttét.

[72] A felülvizsgálati eljárásban nincs helye a bizonyítékok felülmérlegelésének, ilyen kérelmet a felperes nem terjesztett elő, így alaptalanul hivatkozik a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértésére is.

[73] Alperes álláspontja szerint a jogerős ítélet nem tér el a Kúria közzétett határozataitól sem.

A gyakorlat szerint azonban nem elegendő a határozatok bevezető mondatának idézése. Felperes pedig csak ezt tette, így hivatkozása alaptalan.

A Kúria döntése és jogi indokai

[74] A Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, és az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által meghatározott keretek között vizsgálhatja felül (Pp. 413. § (1) bekezdés, Pp. 423. § (1) bekezdés).

[75] A felperes felülvizsgálati kérelemében már kizárólag annak megállapítását kérte, hogy a munkaszerződés módosítása ráutaló magatartással nem jött létre a felek akarategységének hiányában, ezért jelen eljárásban a jogerős ítéletet ebben a körben kellett vizsgálat tárgyává tenni.

[76] Nem vitásan az alperes 2018. szeptember 19-én szám1 szám alatt igazgatósági határozatot hozott, amellyel a hálózatrányítást követő jutalék mértékét 5 %-ban határozta meg azzal, hogy a módosítást első alkalommal a 2018 októberében befolyó bevételek alapján számított jutalékok tekintetében kell alkalmazni. A szám2 számú határozat szerint pedig az igazgatóság elhatározta, hogy „a munkaszerződésben való 2018. október 1. napi hatályú rögzítése érdekében valamennyi érintett munkavállalóval megállapodik, illetve – szükség szerint – megszerzi egyoldalú nyilatkozatát”. Az igazgatóság döntéséről személy1 alperesi törvényes képviselő tájékoztatta a felperest.

[77] A megbeszélés négy szemközt történt, a felperes állítása szerint ekkor ígéretet kapott arra, hogy a cég gazdasági helyzetének javulását követően a jutalék kompenzációja fog megtörténni, ezt azonban egyetlen bizonyíték sem támasztja alá.

[78] Tény, hogy ezt követően a felperes az 5 %-kal számolt jutalékot vette át, amelyhez teljes körűen megkapta az alperes jutalék elszámolására vonatkozó kimutatásokat, az irányítása alatt dolgozó ügynökök nyilvántartásait, akik ellenőrzése értékesítési igazgatóként nem csak joga, de kötelessége is volt.

[79] Az alperes tanúkkal (személy1, személy4, személy3) bizonyította, hogy az elszámolások felperes rendelkezésére álltak, azokat nem kifogásolta, és soha nem tette szóvá a szerinte elmaradt jutaléka rendezésének kérdését. Nem annak volt jelentősége, hogy „folyamatosan nem szólított fel az alperest”, hanem annak, hogy a bizonyítékok szerint az elszámolást elfogadta, az elszámolás ellen egyetlen alkalommal sem emelt kifogást.

[80] A felperes élettársa, személy2, egyben az alperes korábbi marketing igazgatója, tanúvallomásaiban elmondta, hogy a felperestől értesült a jutalék különbözetre vonatkozó ígéretről, ezen túl azonban úgy nyilatkozott, hogy „Talán 2020 elején vagy 2019-es év végén egy vezetői értekezleten személy1 bejelentette, hogy évek óta háttérben van a menedzsment, és ezért bejelentette, hogy ebben az évben osztalékot fognak fizetni, mert eddig végig ők háttérben voltak” (9.M.71.093/2021/20. számú jegyzőkönyv 4. oldal 3. bekezdés). Ezen vallomásból pedig szintén az a következtetés vonható le, hogy a felek között ítéleti

bizonyossággal megállapíthatóan nem volt szó elmaradt jutalék kompenzálásáról, legfeljebb az osztalék fizetés lehetősége merült fel, ilyet azonban a felperes nem igényelt a keresetében.

[81] A Pp. 279. § (1) bekezdése alapján a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint bírálja el. A Pp. 413. §-a alapján felülvizsgálati kérelmet jogszabálysértésre hivatkozással lehet előterjeszteni. Jogszabálysértésnek tekinthető a megalapozatlan ítélet meghozatala is, erről azonban csak akkor lehet szó, ha a tényállás felderítetlen marad vagy a megállapított tényállás iratellenes, okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmaz. Következetes a Kúria ítélkezési gyakorlata abban, hogy a mérlegelési szabadság a felülvizsgálati eljárásban korlátozott. A Kúria a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megváltoztatására csak kivételesen abban az esetben jogosult, ha a felülvizsgálni kért határozat iratellenes vagy kirívóan okszerűtlen, logikátlan, ellentmondásos megállapodásokat tartalmaz (Kúria Pfv.II.20.401/2023/4., Legfelsőbb Bíróság Pfv.21.680/2006. megjelent: EBH2006.1526.). Nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna kizárólag az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.21.474/2011., megjelent: BH2013.119.).

[82] A jogerős ítélet nem tartalmaz iratellenes, kirívóan okszerűtlen logikátlan, ellentmondásos, nem indokolt megállapításokat, így a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértése nem volt rögzíthető.

[83] A Pp. 265. § (1) bekezdése sérelmét is alaptalanul állította a felperes. Az alperes a rá háruló bizonyítási kötelezettségnek eleget tett, a felperes állításával szemben bizonyította, hogy a munkaszerződés módosítás ráutaló magatartással megvalósult, a másodfokú bíróság jogszabálysértése e körben nem állapítható meg.

[84] A felperes arra is alaptalanul hivatkozott, hogy a jogerős ítéletben foglaltak eltérnek a Kúria gyakorlatától.

[85] A BH2002.138. számú határozata szerint a szerződésben kikötöttől eltérő összegű rendszeres juttatás folyósítása azonban önmagában nem bizonyítja, hogy a fél ráutaló magatartással módosítani kívánta a szerződést. Jelen esetben azonban nem kizárólag „önmagában” a rendszeres juttatás folyósítása alapozta meg a ráutaló magatartással megvalósuló szerződésmódosítás megállapíthatóságát. Ugyanez igaz a BH2005.109. számú határozatában foglaltakra, mivel a bizonyítékok együttes értékelésével és nemcsak a folyósított jutalék elfogadásával lehetett a ráutaló magatartásra következtetni. A BH2003.194. számú határozat pedig – a felülvizsgálati kérelemben foglaltaktól eltérően – úgy fogalmaz összefoglaló részében, hogy „a bérleti díjnak a szerződés lejárta utáni elfogadása nem értékelhető a bérleti jogviszony határozatlan időre szóló módosítására irányuló szerződési akaratnak, csupán a használat ellenértékének elfogadásaként értékelhető, ha a tényekből és nyilatkozatokból a másik fél által is felismerhető a szerződés megkötésével ellentétes szándék”. Ezen határozat pedig nyilvánvalóan jelen ügy eldöntése szempontjából nem lehet irányadó, különösen az abban rögzített tényállás alapján.

[86] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság helyesen fejtette ki, hogy a munkaszerződés módosítás (amire az alperes 5. szám alatt csatolt ellenkérelmében, illetve a 9.M.71.093/2021/7. számú jegyzőkönyv 4. oldal 2. bekezdésében már hivatkozott) létrejött a felek ráutaló magatartásával, a másodfokú bíróság ítélete nem sérti az Mt. 58. §-át, sem az Mt. 31. §-a alapján alkalmazandó Ptk. 6:4. § (3) (4) bekezdésében foglaltakat. Önmagában az a körülmény, hogy a másodfokú bíróság ez utóbbi jogszabályt nem hívta fel ítéletének

indokolásában a ráutaló magatartással összefüggésben, nem olyan súlyú szabálysértés, amelynek az ügy megítélésére kihatása lehetne (Pp. 346. § (5) bekezdés).

[87] A kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része nem jogszabálysértő, illetve nem az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő, ezért azt a Kúria hatályában fenntartotta a Pp. 424. § (1) bekezdése szerint.

[88] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 82. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 83. § (1) bekezdése alapján őt kellett kötelezni a felülvizsgálati ellenkérelmet előterjesztő alperes ügyvédi képviselettel felmerült felszámított felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése, valamint (5) bekezdése alapján az alperes által felszámított 1.173.238 forint + áfa összegben állapított meg.

[89] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdés szerint számított felülvizsgálati eljárási illeték a felperes munkavállalói költségkedvezményre való jogosultága folytán a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[90] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el a Pp. 405.§ (1) bekezdés értelmében alkalmazandó Pp. 376.§ (1) bekezdés a) pontja alapján.

[91] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2024. február 27.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Darákné dr. Nagy Szilvia s.k. bíró, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Osztovits András s.k. bíró